

Asia: VN/9812/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi kuolemansyyn selvittämisestä annetun lain, terveydensuojelulain sekä ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä annetun lain muuttamisesta

Laki kuolemansyyn selvittämisestä annetun lain muuttamisesta

Kuolemasta ilmoittaminen, kuoleman toteaminen ja kuolleen hautaaminen

Lakimuutosesitys kuolemansyyn selvittämisestä tuo esille ja pyrkii edistämään perustellusti arjen käytänteiden toimivuutta ja sujuvuutta ehdottamalla lainmukaistettavaksi kuoleman toteamisen käytäntöjä. Käytännön syistä jo tälläkin hetkellä monin paikoin lääkäri pääsee toteamaan henkilön kuoleman selvästi kuolinajankohtaa myöhemmin.

Esityksen mukaan hoitoyksikön sairaanhoitajan toimintamahdollisuutta kuoleman toteamisessa tulnaisiin lisäämään, mikä on oikeasuuntainen muutos. Samalla tuodaan esille, että sairaanhoitajan on saatava kuoleman toteamiseen koulutusta ja perehdytystä. Koulutuksen ja perehdytyksen sisällöstä, dokumentoinnista ja järjestämisestä tarvittaisiin vielä ohjeistusta, jotta käytäntöjä olisi mahdollista kehittää valtakunnallisesti mahdollisimman yhtenäisesti.

Uuden käytännön mukainen kolmen vuorokauden aikaviive lääkärin tekemälle kuoleman toteamiselle on pitkäikä, mikäli kuoleman toteava sairaanhoitaja ei alkuvaiheessa tulisi tekemään ulkotarkastusta. Myöhemmin obduktio-osastolla tai muissa kylmiötiloissa lääkärin tekemä vainajan ulkotarkastus työllistää henkilökuntaa, sillä vainaja on uudelleen siirrettävä kylmiöstä tilaan, jossa ulkotarkastus on mahdollinen. Tähän liittyy samalla riski, että viipeellä lääkärin tekemässä kuoleman toteamisessa vainajan ulkotarkastus jää tekemättä. Lakimuutokseen tulisi sisältyä velvoite, että vainaja on oikeasti siirrettävä kylmiöstä sellaiseen tilaan, jossa vainajan esteetön ja asianmukainen ulkotarkastuksen tekeminen on mahdollista.

Merkittävin ja vakava puute esityksessä on, että siihen ei ole mitenkään kirjattu oikeudellisten vastuiden jakaantumista eri toimijoiden kesken. Esityksessä todetaan lääkärin lopulta vastaavan kuoleman toteamisesta, mutta oikeudellisen vastuun jakautuminen voi muodostua ongelmalliseksi,

jos uuden esityksen mukaisessa käytännössä sairaanhoitaja tekee virheen arvioidessaan henkilön kuolemaa.

Lakimuutoksessa tulisi selkeämmin erottaa toisistaan ennakoitavissa olevan ja ennakoimattoman kuoleman toteamisen tilanteet. Pitkäaikaisen hoidon ja esim saattohoidon yhteydessä potilaan kuolemaan varautuminen tehdään yleensä jo hoitosuunnitelman laatimisen yhteydessä, mikä helpottaa tilanteeseen liittyviä käytännön toimia. Yllätyksellisen ja ennakoimattoman kuolemantapauksen yhteydessä hoitosuunnitelmaan perustuvia tietoja ei ole välttämättä käytettävissä, mikä tulisi huomioida toimintakäytännössä ja niiden ohjeistuksessa.

Lakimuutoksessa olisi mahdollisesti tarkennettava työntekijän oikeudellista vastuuta ja suojaa kuolemansyyn selvittämisen yhteydessä tekemistään toimenpiteistä ja niiden dokumentaatiosta myös mahdollisen häiriötilanteen, viipeen tai virheen sattuessa. Samalla olisi mahdollista määritellä, millä tavoin vastuukysymykset jakautuvat asiaa alkuvaiheessa hoitavan sairaanhoitajan ja myöhemmin asiaa hoitavan lääkärin kesken.

Vainajan ruumiin käsittely ja säilytys

Vainajien kylmäsäilytystilojen alueelliseen ja paikalliseen riittävyteen lakimuutosesitys kiinnittää perustellusti huomiota.

Ulkomailla kuollut henkilö

-

Laki terveydensuojelulain muuttamisesta

Laki terveydensuojelulain muuttamisesta

-

Laki ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä

Laki ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä

-

